

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

„Службен весник на СРМ“ излегува по потреба. Ракописите не се враќаат. Огласи по тарифата.

Среда, 25 јуни 1980
Скопје
Број 22   Год. XXXVI

Претплатата за 1980 година изнесува 650 динари. Овој број чини 10 дин. Жиро сметка 40100-603-12498

253.

Врз основа на член 9, став 2 од Законот за пренесување на средствата на Социјалистичка Република Македонија за инвестиции во стопанството врз организациите на здружениот труд („Службен весник на СРМ“, бр. 9/74, 20/74, 25/76, 15/77, 42/77, 17/78 и 41/78), Извршниот совет на Собранието на СР Македонија донесува

О Д Л У К А

ЗА ТРАНСФОРМИРАЊЕ НА ДОСТАСАНИТЕ ОБВРСКИ НА РУДНИЦИТЕ И ЖЕЛЕЗАРНИЦАТА „СКОПЈЕ“ — СКОПЈЕ, ПО КРЕДИТИТЕ ОД СРЕДСТВАТА НА РЕПУБЛИКАТА ЗА ИНВЕСТИЦИИ ВО СТОПАНСТВОТО, ВО САНАЦИОНЕН КРЕДИТ

1. На Рудниците и железарницата „Скопје“ — Скопје, која работи под отежнати услови на стопанисување, достасаните а ненаплатени обврски по кредитите од средствата на Републиката за инвестиции во стопанство со положба на 31. XII. 1979 година се трансформираат во санационен кредит со рок на враќање од 3 години и со каматна стапка од 3% годишно.

Отплатувањето на кредитот од став 1 на оваа точка ќе се врши полугодишно, со тоа што првиот ануитет стасува за плаќање на 30 јуни 1980 година.

2. Каматата по кредитите од средствата на Републиката за инвестиции во стопанството за 1980 година се намалува за 90%.

3. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Бр.23-1232

12 мај 1980 година
Скопје

Претседател
на Извршниот совет,
Благој Попов, с. р.

254.

Врз основа на член 8, став 3 од Законот за формирање на средствата на солидарноста на Социјалистичка Република Македонија за отстранување на последиците од елементарни непогоди и за воведување на „Недела на солидарноста“ — Пречистен текст („Службен весник на СРМ“, бр. 39/78), републичкиот секретар за финансии донесува

НА РЕ Д Б А

ЗА УПЛАТУВАЊЕ НА СРЕДСТВАТА НА СОЛИДАРНОСТА

1. Организациите на здружен труд од областа на стопанството и други корисници на општествени средства кои на посебна сметка, кај тие организации, ги водат средствата на солидарноста, должни се сите средства, со состојба на 30 јуни 1980 година да ги уплатат на сметката број 40100-655-58 — „Средства на солидарноста на Републиката за отстранување на последиците од елементарни непогоди“ и тоа најкасно до 15 јули 1980 година.

2. За спроведувањето на оваа наредба ќе се грижи Службата на општественото книговодство.

3. Оваа наредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Бр. 12-1594/1

12 јуни 1980 година
Скопје

Републички секретар за
финансии,
Ристо Филиповски, с. р.

255.

Врз основа на одредбите од член 43 став 1 од Општествениот договор за заедничките основи и мерила во усогласувањето на самоуправниот уредување на односите во распоредувањето на доходот и чистиот доход и распределбата на средствата за лични доходи во Социјалистичка Република Македонија („Службен весник на СРМ“ бр. 41/77), Заедничката комисија за општествено договарање, заедно со Службата на општественото книговодство во СР Македонија, донесува

У П А Т С Т В О

ЗА СЛЕДЕЊЕ НА ПРИМЕНАТА НА САМОУПРАВНИТЕ СПОГОДБИ ЗА ЗАЕДНИЧКИТЕ ОСНОВИ И МЕРИЛА ЗА РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ДОХОДОТ И ЧИСТИОТ ДОХОД И РАСПРЕДЕЛБАТА НА СРЕДСТВАТА ЗА ЛИЧНИ ДОХОДИ

1. Со цел да се обезбеди еднообразност во следењето на примената на самоуправните спогодби за распоредување на доходот и чистиот доход и распределбата на средствата за лични доходи на групациите, гранките и дејности, со ова упатство се уредува начинот на следењето на примената на самоуправните спогодби и анексот кон самоуправната спогодба.

2. Следењето на примената на самоуправните спогодби се врши преку обрасците ПС-1 (извештај за распоредувањето на чистиот доход) и ПС-2 (извештај за сведувањето на бројот на работниците на условно неквалификувани работници според квалификационата структура, само за нестопанските дејности) кои се составен дел на ова упатство.

3. Основните организации и работните заедници доставуваат податоци на утврдените обрасци за примената на спогодбите.

4. Податоците на обрасците ПС-1 и ПС-2, основните организации и работните заедници ги доставуваат до надлежната служба на општественото книговодство во роковите пропишани за поднесување на периодичната пресметка и завршната сметка, во 2 примероци. По еден примерок од обрасците ПС-1 и ПС-2, СОК-Централа во Скопје доставува до надлежните органи на групациите.

5. Покрај податоците утврдени во образецот ПС-1, учесниците во самоуправното спогодување можат да доставуваат и други податоци утврдени во нивните самоуправни општи акти до соодветниот орган на групацијата.

6. Службата на општественото книговодство во СР Македонија — ЦЕНТРАЛА во Скопје, образецот ПС-1 ќе го прилагоди за механиграфска обработка на податоците.

7. Ова упатство влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на СРМ“, а ќе се применува почнувајќи со периодичните пресметки за периодот јануари-јуни 1980 година.

8. Со влегувањето во сила на ова упатство, престанува да важи Упатството за следење на примената на самоуправните спогодби за распределување на доходот и чистиот доход и распределбата на средствата за лични доходи („Службен весник на СРМ“ бр. 1/79 и 20/79), освен образецот ПС-2.

Бр. 12-854

3 јуни 1980 година

Скопје

Претседавач
на Заедничката комисија за
општествено договарање,
инж. **Киро Роглев**, с. р.

Образец ПС-1

ООЗТ _____

ОЗТ _____

Работна заедница, односно друг корисник _____

Место _____

Назив на групацијата _____

Ознака (број на групацијата) _____

(Сите парични податоци се внесуваат во динари со пари)

ИЗВЕШТАЈ

за распоредување на чистиот доход за периодот од 1. I. до _____ 19 _____ година

Ред. број	Е Л Е М Е Н Т И	Ознака за АОП	ИЗНОС	
			Во претход. год.	Во теков. год.
1	2	а	3	4
1.	Дел од чистиот доход за лични доходи според мерилото од самоуправната спогодба односно анексот кон самоуправната спогодба (ред. бр. 1 од пресметката за примена на мерилото)	520		
2.	Дел од чистиот доход за лични доходи по периодична пресметка односно завршна* сметка (ред. бр. 68 од Б. У.)	521		
3.	Повеќе распоредено средства за лични доходи (ред. бр. 2 минус ред. бр. 1)	522		
4.	Помалку распоредено средства за лични доходи (ред. бр. 1 минус ред. бр. 2)	523		
5.	Дел од чистиот доход за заедничка потрошувачка според периодичната пресметка односно завршната сметка (ред. бр. 69 + 70 + 71 + 72 од Б. У.)	524		

*) Образецот Деловен резултат во текот на годината — Биланс на успехот.

1	2	а	3	4
6.	Дел од чистиот доход за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот по периодична пресметка односно завршна сметка (ред. бр. 73 + 74 + 75 + 76 + 78 од Б. У.)	525		
7.	Дел од чистиот доход за резерви според периодичната пресметка односно завршната сметка (ред. бр. 77 + 77а + 77б од Б. У.)	526		
8.	Распореден чист доход (вкупно ред. бр. 2 + 5 + 6 + 7 = 79 од Б. У.)	527		
9.	Утврдена загуба во пресметковниот период (ред. бр. 95 од Б. У.)	528		
10.	Доход (ред. бр. 17 од Б. У.)	529		
11.	Просечно користени деловни средства (ред. бр. 33 од Посебни податоци)	530		
12.	Просечен број на вработени врз база на часови на работа (ред. бр. 35 од Посебни податоци)	531		
13.	Исплатен чист личен доход (вкупно ред. бр. 4 до 7 од Посебни податоци)	532		
14.	Исплатени средства кои имаат карактер на заедничка потрошувачка (освен средствата за станбена изградба)	533		
15.	Планиран доход	534		

1	2	а	3	4	Тековен период
					Иден период
1	2	а	3	4	Прв слог
					Втор слог
					Трет слог

16.	Планиран чист доход	535		
17.	Планиран личен доход	536		
18.	Планирана заедничка потрошувачка	537		
19.	Планирана акумулација — средства за унапредување и проширување на материјалната основа и резерви	538		
20.	Планирани просечно користени деловни средства	539		
21.	Планиран број на вработени	540		
22.	Контролен збир на редните броеви од 9 до 21	541		

ПРЕСМЕТКА

на примена на мерилата според Самоуправната спогодба и Анексот кон Самоуправната спогодба за распоредување на остварениот чист доход во пресметковниот период

А. СПОРЕД САМОУПРАВНАТА СПОГОДБА

_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____

В. СПОРЕД АНЕКСОТ КОН САМОУПРАВНАТА СПОГОДБА

Според мерилото од самоуправната спогодба, односно Анексот кон самоуправната спогодба, остварениот чист доход во пресметковниот период се распоредува и тоа:

Ред. број	Е Л Е М Е Н Т И	И З Н О С		
		Ознака за АОП	Претход-на год.	Тековна година
1	2	а	3	4
		Прв	Втор слог	Трет слог
1.	Лични доходи (се внесува помалиот износ на ред. од „А“ или „Б“ и истиот се пренесува на ред. бр. 1 од извештајот)	542		
2.	Заедничка потрошувачка	543		
3.	Унапредување и проширување на материјалната основа на трудот	544		
4.	Резерви	545		
5.	Остварен чист доход (ред. бр. 85 од Б. У. = збир на ред. бр. 1 до 4)	546		
6.	Лични доходи според мерилото од самоуправната спогодба („А“)	547		
7.	Лични доходи според анексот кон самоуправната спогодба („Б“)	548		
8.	Контролен збир (ред бр. 6 + 7)	549		

О Б Ј А С Н У В А Њ Е

за начинот на искажувањето на податоците во извештајот за распоредувањето на чистиот доход на образецот ПС-1

1. На редниот број 1 од Извештајот се внесува делот од чистиот доход наменет за лични доходи искажан на реден број 1 од Пресметката за примена на мерилата според самоуправната спогодба и Анексот кон самоуправната спогодба за распоредување на остварениот чист доход во пресметковниот период.

2. На редниот број 2 се внесува делот на чистиот доход распореден за лични доходи по периодичната пресметка и завршната сметка што е искажан на реден број 68 од образецот Деловен резултат во текот на годината — Биланс на успехот.

3. На редниот број 3 се искажуваат повеќе распоредените средства за лични доходи, односно износот на реден број 3 претставува разлика на износите од редните броеви 2 и 1.

4. На редниот број 4 се искажуваат помалку распоредените средства за лични доходи односно износот на реден број 4 претставува разлика на износите од редните броеви 1 и 2.

5. На редниот број 5 се искажува делот на чистиот доход распореден за заедничка потрошувачка по периодичната пресметка односно по завршната сметка што всушност претставува збир на износите искажани на редните броеви: 69, 70, 71 и 72 од образецот Деловен резултат во текот на годината — Биланс на успехот.

6. На редниот број 6 се искажува делот на чистиот доход распореден за проширување и унапредување на материјалната основа на трудот по периодичната пресметка односно завршната сметка што треба да претставува збир на износите искажани на редните броеви: 73, 74, 75, 76 и 78 од образецот Деловен резултат во текот на годината — Биланс на успехот.

7. На редниот број 7 се искажува делот од чистиот доход распореден за резерви кој се внесува од редните броеви: 77, 77а и 77б од образецот Деловен резултат во текот на годината — Биланс на успехот.

8. На редниот број 8 се искажува распоредениот чист доход што претставува збир на износите искажани на редните броеви: 2, 5, 6 и 7 од образецот ПС-1. Распоредениот чист доход искажан на редниот број 8 треба да одговара на износот искажан на редниот број 79 од образецот Деловен резултат во текот на годината — Биланс на успехот.

9. На редниот број 9 се искажува утврдена загуба (вкупната загуба) во пресметковниот период. Износот искажан на овој реден број се внесува од редниот број 95 од образецот Деловен резултат во текот на годината — Биланс на успехот.

10. На редниот број 10 се искажува остварениот доход кој се внесува од редниот број 17 од образецот Деловен резултат во текот на годината — Биланс на успехот.

11. На редниот број 11 се искажуваат просечно користените деловни средства кои се внесуваат од редниот број 33 од образецот Посебни податоци кон Деловниот резултат во текот на годината — Биланс на успехот.

12. На редниот број 12 се искажува просечниот број на вработени врз основа на часови на работа кој се внесува од редниот број 35 од образецот Посебни податоци кон Деловниот резултат во текот на годината — Биланс на успехот.

13. На редниот број 13 се искажува исплатениот чист личен доход кој претставува збир на редните броеви 4, 5, 6 и 7 односно вкупно 4 до 7 од образецот Посебни податоци кон Деловниот резултат во текот на годината — Биланс на успехот.

14. На редниот број 14 се искажуваат сите исплатени средства кои имаат карактер на заедничка потрошувачка (освен средствата за станбена изградба), без оглед на тоа дали се исплатени од средствата за заедничка потрошувачка или од тековниот чист доход (износите од ред. бр. 47, 48, 49 и 50 од образецот Посебни податоци и ред. бр. 27 и 28 од дополнителни податоци по периодична пресметка, односно соодветни податоци по завршната сметка).

15. Редните броеви од 15 до 21 претставуваат планирани износи од планот на основната организација на здружен труд, односно друг корисник на општествени средства за тековниот период за кој се составува пресметката и за идниот период и тоа:

1) За периодот I-XII во колоната 3 се внесуваат податоците за тековната година, а во колоната 4 за идната година.

2) За периодот I-III во колоната 3 се внесуваат податоците за тековниот период (I-III) и во колоната 4 за наредниот период (I-VI).

3) За периодот I-VI во колоната 3 се внесуваат податоците за тековниот период (I-VI), а во колоната 4 за наредниот период (I-IX).

4) За периодот I-IX во колоната 3 се внесуваат податоци за тековниот период (I-IX) а во колоната 4 за наредниот период (I-XII).

16. Редниот број 22 од образецот ПС-1 претставува контролен збир на искажаните износи од реден број 9 до 21 од образецот ПС-1.

17. Во празниот простор на „Пресметката на примена на мерилата според самоуправната спогодба и анексот кон самоуправната спогодба за распоредување на остварениот чист доход во прес-

метковниот период“ треба да се искаже конкретна примена на мерилата според остварените резултати во тековниот пресметковен период.

Во делот под „А“ се искажува примената на мерилото според самоуправната спогодба. Така на пример: Ако мерилото поаѓа од „Индекс на доходност“ по работник коригиран со доходот по просечно користени средства ќе треба:

а) да се пресмета и искаже индексот на доходност (односно на планираниот доход по работник на групацијата — гранка и остварен доход по работник во ООЗТ);

б) индексот на доходот по просечно користени средства;

в) коригиран вкупен индекс (од точка „а“ со точка „б“);

г) максимална стапка за лични доходи што според мерилото припаѓа сообразно на индексот утврден под точка „в“;

д) стапката од точка „г“ се применува на остварениот чист доход и се добива износот за лични доходи;

е) сообразно на мерилото се пресметуваат и износите на останатите компоненти на чистиот доход.

Во делот под „Б“ се искажува примената на мерилото според Анексот кон Самоуправната спогодба. Така на пример: Ако со мерилото е утврдено дека масата на средствата за лични доходи во тековната година може да се зголеми најмалку 35% под порастот на остварениот доход на ООЗТ (стопанството) во тековната година ќе треба:

а) Да се искаже стапката на порастот на доходот на ООЗТ (стопанството);

б) Да се искаже стапката на можниот пораст на масата на средствата за лични доходи за пресметковниот период во тековната година;

в) Да се искаже основницата, врз која ќе ја применуваат стапката на порастот од претходната година;

г) Со примена на стапката на порастот на личните доходи врз основницата се добива масата на средствата за лични доходи за тековната година;

д) На добиениот износ на масата на средствата за лични доходи пресметан според напред наведениот начин се додава и масата на средствата за лични доходи на приправниците во тековната година, а се одзема исплатената разлика на личните доходи по завршната сметка од претходната година;

е) За секој пресметковен период во тековната година ООЗТ од вонстопанските дејности и работните заедници, како основница врз која ќе ја применуваат стапката на порастот, може да им служи вкупната маса на распоредените средства за лични доходи (реден број 68 од БУ), во претходната година поделена со 4, односно 12 (за тримесечни односно месечни пресметковни периоди). Овој начин на пресметување можат да го применуваат и ООЗТ од стопанските дејности.

18. Доколку масата на средствата за лични доходи во тековната година, пресметана според мерилата од самоуправната спогодба и другите самоуправни општи акти за распоредување на доходот и чистиот доход и распределбата на средствата за лични доходи го преминува износот пресметан со примена на мерилата според анексот кон самоуправната спогодба, во тој случај ќе се земе пресметаниот износ на средства за лични доходи според анексот кон самоуправната спогодба, односно делот искажан под „Б“ и истиот се искажува на реден број 1 од пресметката и обратно кога масата под „А“ е помала.

Во случаите кога остварениот чист доход е помал од износот на делот за лични доходи според претходниот став, на реден број 1 се искажува износот на остварениот чист доход (реден број 85 од Б. У.).

19. Износот на реден број 5 од пресметката за примена на мерилото се внесува од редниот број 85 од образецот Деловен резултат во текот на годината — Биланс на успехот и претставува збир на редните броеви од 1 до 4 од пресметката.

20. На реден број 6 се искажува износот на личните доходи според мерилото од самоуправната спогодба (под „А“), а на реден број 7 износот на личните доходи според мерилото од Анексот кон самоуправната спогодба (под „Б“).

21. Во насловот на образецот под „назив на групацијата“, обавезно се внесува називот на групацијата на самоуправното спогодување, на пример групацијата „промет со прехранбени производи“ или „обоена металургија“ и т.н. додека под „ознака (број) на групацијата“, се внесува бројот што го одредува Службата на општественото книговодство.

Основните организации на здружен труд и другите корисници на општествени средства што не се вклучени во групациите на самоуправното спогодување во називот на групацијата ќе назначат „не е пописник на групацијата спогодба“. Овие организации во образецот ИС-1 на реден број 1 од извештајот за распоредување на чистиот доход и на реден број 1 до 7 од пресметката за примена на мерилото ќе внесат износи што произлегуваат од основите и мерилата на своите интересни самоуправни општи акти, усогласени со Резолуцијата за тековната година и Анексот на Општествениот договор.

22. Корисниците на општествени средства (органи на општествено-политичките заедници, самоуправните интересни заедници, месните заедници и други кои немаат формирано работна заедница, податоците од овој образец ги пополнуваат од соодветните редни броеви од периодичната пресметка односно завршна сметка на нивното функционално работење.

256.

Уставниот суд на Македонија, оценувајќи ја уставноста и законитоста на Одлуката за измени на дел од Деталниот урбанистички план на град Кратово Д. бр. 06-1338 од 1 јуни 1978 година по јавната расправа одржана на 6 јули 1979 година, на основа членот 433 од Уставот на СР Македонија и членовите 14 и 20 од Законот за основите на постапката пред Уставниот суд на Македонија и за правното дејство на неговите одлуки, на седницата одржана на 10 мај 1980 година, донесе

О Д Л У К А

1. СЕ ПОНИШТУВА Одлуката за измена на дел од Деталниот урбанистички план на град Кратово Д. бр. 06-1338 од 1 јуни 1978 година донесена од Собранието на општината Кратово („Службен гласник на општината Кратово“ бр. 2/78).

2. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на СРМ“ и во „Службен гласник на општината Кратово“.

3. СЕ ЗАПИРА постапката за оценување уставноста и законитоста на Одлуката за усвојување на идејната студија на Урбанистичкиот план со проширен дел на град Кратово број 01-763 од 17 март 1972 година и на Одлуката за усвојување на Основниот урбанистички план (структурален план) на град Кратово Д. бр. 06-1929 од 25 јуни 1976 година, донесени од Собранието на општината Кратово.

4. Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата му поднесе предлог на Уставниот суд на Македонија за оценување уставноста и законитоста на одлуките означени во точките 1 и 3 на оваа одлука. Според наводите во предлогот оспорените одлуки не биле во согласност со Уставот и законот, затоа што при нивното донесу-

вање не била обезбедена соработка со Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата, иако согласно членот 29 од Законот за просторно и урбанистичко планирање и членот 43 од Законот за заштита на спомениците на културата, доносителот на оспорените акти бил должен да обезбеди таква соработка. Понатаму во предлогот е наведено дека Кратово е едно од ретките културно-историски подрачја во СР Македонија во кое е концентриран богат недвижен споменички фонд и дека Кратово, како историска градителска целина, претставува хетероген збир на различни култури и стилови со архитектонски, амбиентални, историски, културни и други вредности и значења. И покрај тоа што според Уставот на СР Македонија секој е должен да ги чува спомениците на културата, грижата за богатиот споменички фонд во Кратово, според наводите во предлогот, на полно изостанала при донесувањето на урбанистичкиот план на Кратово, односно при донесувањето на оспорените одлуки. Отсуството на таа грижа довело до тоа да бидат срушени повеќе објекти во Кратово со утврдено својство на споменик на културата, меѓу кои и Султан-Муратовата џамија.

5. Во претходната постапка и на јавната расправа Судов утврди дека во членот 1 на оспорената одлука означена во точката 1 на оваа одлука е определено дека се изменува намената на просторот на дел од деталниот урбанистички план на град Кратово на детален лист бр. 11-12 во местото „Џамија“, така што предвидената изградба на супер-маркет и станбена зграда се наменува за изградба на супер-маркет и општествена станбена изградба. Во членот 2 од одлуката е определено дека графичкиот приказ на дел од деталниот урбанистички план на деталниот лист бр. 11-12 опишан во член 1 на оваа одлука е составен дел на одлуката. Во оспорената одлука бр. 01-763 за усвојување на идејната студија на урбанистичкиот план со проширениот дел на град Кратово од 17 март 1972 година е определено дека се усвојува идејната студија на урбанистичкиот план со проширениот дел на град Кратово и дека Одлуката за измена и дополнување на Одлуката за определување на границите на потесниот градежен реон за град Кратово бр. 06-498 од 20 февруари 1970 година е составен дел на оваа одлука. Со оспорената одлука Д. бр. 06-1929 од 25 јуни 1976 година е усвоен Основниот урбанистички план (структурален план) на град Кратово.

На јавната расправа Судов утврди дека при донесувањето на оспорените одлуки не е обезбедена соработка со заинтересираните органи и организации, конкретно не е обезбедена соработка со Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата.

Според членовите 7 и 29 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Службен весник на СРМ“ бр. 20/78), при изработувањето на просторните и урбанистичките планови се обезбедува соработка на заинтересираните органи на општественото самоуправање, организациите на здружениот труд, самоуправниите интересни заедници, месните заедници и другите самоуправни организации и заедници, а особено со органите и организациите надлежни за општественото планирање, водостопанство, сообраќај, енергетика, здравство, образование, физичка култура, култура, народна одбрана, внатрешни работи, заштита на природата, заштита на спомениците на културата и друго.

Согласно ставот 1 на член 43 од Законот за заштита на спомениците на културата („Службен весник на СРМ“ бр. 24/73) при подготовките и изработката на регионален и урбанистички план односно одлука што ги заменува тие планови на населби или делови од населби што се запишани во регистарот на спомениците на културата како урбанистичка целина, надлежниот орган е должен

да прибави претходно мислење од надлежниот завод. Според оваа законска одредба претходно мислење треба да се прибави од надлежниот завод и кога се врши планирање на одделни објекти, особено кога може да дојде до оштетување на спомениците на културата. Ставот 2 на овој член од законот предвидува можност заводот да поднесе приговор до Собранието на општината, ако надлежниот орган што ги изготвува плановите не го усвои мислењето на надлежниот завод. Надлежен завод за заштита на спомениците на културата во Кратово, согласно ставот 2 на член 50 од Законот за заштита на спомениците на културата, е Републичкиот завод, затоа што на подрачјето на општината Кратово не е основан завод за заштита на спомениците на културата.

Од изнесените законски одредби произлегува дека при подготвувањето на просторните и урбанистичките планови посебна обврска е за органот што ги подготвува да обезбеди соработка и учество на сите заинтересирани фактори. Оваа соработка претставува битен елемент на постапката за донесување на урбанистичките планови и нејзиното отсуство може да има одраз врз содржината на планот. Во конкретниот случај Судов смета дека при донесувањето на оспорените одлуки, доносителот на тие одлуки бил должен, покрај соработката со други заинтересирани фактори, посебно да обезбеди соработка со Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата, како надлежен завод за заштита на спомениците на културата во Кратово. Неисполнувањето на таа обврска, претставува, според мислењето на Судов, битен недостаток на постапката за донесување на урбанистичкиот план кој има одраз и врз самата содржина на планот, и кој може да доведе до тоа, во урбанистичкиот план на овој град, во кој се наоѓа богат недвижен споменички фонд, да отсуствува аспектот на заштитата на спомениците на културата. Таквата пак, содржина на урбанистичкиот план може да предизвика рушење на спомениците на културата, чие чување, според ставот 2 на член 244 од Уставот на СР Македонија, е должност на секој. И покрај тоа што обврската од членот 29 од Законот за просторно и урбанистичко планирање и од членот 43 од Законот за заштита на спомениците на културата за обезбедување соработка паѓа на Собранието на општината, секако таа не е помала и за сите заинтересирани органи и организации, кои би требало да бидат поактивни, да се ангажираат и, ако треба, да се наметнат за да се изврши таа соработка и да се изнајдат соодветни решенија.

7. Судов, и покрај тоа што на јавната расправа ги утврди наведените недостатоци во постапката за донесување на оспорените акти, не донесе одлука, туку, по барање на учесниците во постапката, им даде можност, за усогласување на оспорените акти со Уставот и законите.

Во врска со усогласувањето на оспорените акти Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата, со писмо бр. 12-924 од 18 април 1980 година, го извести Судов дека со Собранието на општината Кратово постигнале согласност за усогласување на постојниот урбанистички план на град Кратово од аспект на заштита на спомениците на културата. Во тој поглед Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата го извести Судов дека го повлекува предлогот за оценување уставноста и законитоста на оспорените одлуки означени во точката 3 на оваа одлука а дека останува при предлогот за оценување уставноста и законитоста на оспорената одлука означена во точката 1 на оваа одлука, врз основа на која е срушена Султан-Муратовата џамија во Кратово.

Со оглед на тоа што при донесувањето на оспорената одлука означена во точката 1 на оваа одлука, не била обезбедена соработка на Собрание-

то на општината Кратово со Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата, како и со оглед на тоа што тој недостаток на постапката во донесувањето на оваа одлука не е отстаплет ни во рокот определен од Судов за нејзино усогласување, Судов оцени дека таа одлука не е во согласност со означените уставни и законски одредби.

Во врска со оспорените одлуки означени во точката 3 на оваа одлука Судов реши да ја запре постапката затоа што предлагачот го повлече предлогот, а целта на поведената постапка во поглед на тие одлуки, според мислењето на Судов, е постигната.

Имајќи го предвид изнесеното Судов одлучи како во точките 1 и 3 на оваа одлука.

У. бр. 105/79
10 мај 1980 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на
Македонија
Гога Николовски, с. р.

257.

Уставниот суд на Македонија, оценувајќи ја уставноста и законитоста на Самоуправната спогодба за систематизација на работните места, донесена на 21 декември 1977 година од работниците во Земјоделската задруга „Илинден 1903“ село Смилево, општина Демир Хисар, на основа членот 433 од Уставот на СР Македонија, членот 15 алинеја 2 и членот 20 од Законот за основите на постапката пред Уставниот суд на Македонија и за правното дејство на неговите одлуки, на седницата одржана на 23 мај 1980 година, донесе

О Д Л У К А

1. СЕ УКИНУВА Самоуправната спогодба за систематизација на работните места, донесена на 21 декември 1977 година, од работниците во Земјоделската задруга „Илинден 1903“ село Смилево, општина Демир Хисар.

2. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на СРМ“ и во Земјоделската задруга „Илинден 1903“ село Смилево, општина Демир Хисар на начинот определен за објавување на самоуправните општи акти.

3. Уставниот суд на Македонија со решение У. бр. 229/79 од 6 март 1980 година, поведе постапката за оценување уставноста и законитоста на актот означен во точката 1 на оваа одлука. Постапката беше поведена затоа што во актот за систематизација на работните места не се предвидени условите потребни за вршење на соодветните работи и работни задачи, поради што пред Судов основано се постави прашањето за спротивноста на оваа самоуправна спогодба со членот 179 од Законот за здружениот труд.

4. Разгледувајќи ја оспорената самоуправна спогодба за систематизација на работните места Судов утврди дека во членот 1 е предвидено дека со оваа самоуправна спогодба се утврдуваат „работните места, условите потребни за одделни работни места (стручна подготовка и работно искуство) и задачите односно содржината на работата на секое работно место“. Како составен дел на оваа самоуправна спогодба претставува описот и пописот на работите односно работните задачи во задругата, но при тоа не се утврдени условите потребни за вршење на соодветните работи односно работни задачи предвидени во самоуправната спогодба.

Според членот 278 од Законот за здружениот труд, земјоделската задруга во начело има положба, права, обврски и одговорности на организација на здружен труд. Од друга страна според членот 179 од истиов закон, работниците во основната организација, слободно и рамноправно, во согласност со самоуправната спогодба за здружува-

ње на трудот на работниците во основната организација, ги утврдуваат меѓусебните права, обврските и одговорностите во трудот со самоуправен општ акт со кој се уредува работниот однос, а тој мора да биде во согласност со законот, самоуправната спогодба, статутот и општествениот договор. Со овој акт работниците се должни да ги уредат посебно условите што работникот треба да ги исполнува за вршење на определени работи односно работни задачи кои во нивната организација се вршат според нејзината дејност и приroda, технологијата и другите услови на трудот.

Во конкретниот случај, иако во членот 1 од оспорената самоуправна спогодба за систематизација е предвидено дека со неа се утврдуваат условите потребни за вршење на одредени работи и работни задачи не е утврдено кои услови треба да ги исполнува секој работник за вршење на соодветните работи односно работни задачи, а не се утврдени ниту во натамошниот текст на самоуправната спогодба.

Со оглед на изнесеното Судов утврди дека оваа самоуправна спогодба е во спротивност со членот 179 од Законот за здружениот труд.

На основа изнесеното Судов одлучи како во точката 1 на оваа одлука.

У. бр. 229/79
23 мај 1980 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Македонија,
Гога Николовски, с. р.

258.

Уставниот суд на Македонија, оценувајќи ја уставноста и законитоста на Правилникот за распределба на средствата за лични доходи, донесен од работниците на Угостителско-туристичкото претпријатие „Југославија“ во Прилеп на 21 октомври 1977 година, врз основа членот 33 од Уставот на СР Македонија и членот 20 од Законот за основите на постапката пред Уставниот суд на Македонија и за правното дејство на неговите одлуки, по одржаната јавна расправа на 1 мај 1980 година, донесе

О Д Л У К А

1. СЕ УКИНУВА Правилникот за распределба на средствата за лични доходи, донесен од работниците на Угостителско-туристичкото претпријатие „Југославија“ во Прилеп на 21 октомври 1977 година.

2. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на СРМ“ и во работната организација на начинот определен за објавување на самоуправните општи акти.

3. Општинскиот општествен правобранител на самоуправувањето за општините Прилеп и Крушево поднесе предлог за поведување постапка за оценување уставноста и законитоста на Правилникот за распределба на средствата за лични доходи, донесен од работниците на Угостителско-туристичкото претпријатие „Југославија“ во Прилеп на 21 октомври 1977 година.

Според наводите во предлогот, оспорениот правилник бил противуставен и незаконит затоа што бил донесен од работничкиот совет, а не од работниците во организацијата на здружениот труд со референдум како што е предвидено во членот 463 од Законот за здружениот труд. Покрај тоа, предлагачот наведе дека оспорениот правилник не содржел утврдени основи и мерила за распределба на средствата за лични доходи на работниците, што било во спротивност со ставот 1 на член 23 од Уставот на СР Македонија и ставот 1 на членот 127 од Законот за здружениот труд.

Во одговор на наводите во предлогот и на јавната расправа доносителот на оспорениот акт наведе дека е неоснован наводот на предлагачот дека оспорениот правилник не е донесен со референдум и предложи да се изведе доказ со увид во записници, од одржаниот референдум и од седницата на работничкиот совет на која биле потврдени резултатите на гласањето. Фактот што во уводниот дел на оспорениот правилник стои дека тој е донесен од работничкиот совет, доносителот го објаснува како печатна грешка која не била благовремено забележана и отстранета.

Вториот навод на предлагачот, доносителот не го оспорува, но наведува дека на 29 декември 1979 година, со акт на работничкиот совет, била формирана комисија за изготвување основи и мерила за распределба на средствата за лични доходи и нејзината работа врз овие основи и мерила била во тек.

Во претходната постапка и на јавната расправа Судов утврди дека во уводниот дел на оспорениот правилник е означено дека тој е донесен од Работничкиот совет на Угостителско-туристичкото претпријатие „Југославија“ во Прилеп на седницата одржана на 21 октомври 1977 година. Со увид во записникот за почетокот, текот на гласањето и утврдувањето на резултатите од референдумот за прифаќање на оспорениот правилник, Судов утврди дека на 21 декември 1977 година работниците на Угостителско-туристичкото претпријатие „Југославија“ во Прилеп, со 105 гласови „за“, 35 „против“ и 22 неважечки гласачки личичиња, го усвоиле оспорениот правилник. Понатаму, Судов утврди дека работничкиот совет на оваа организација на здружениот труд, на седницата одржана на 27 декември 1977 година, со одлука го потврдил оспорениот правилник.

Судов исто така утврди дека во членот 8 од оспорениот правилник се предвидува личниот доход на работниците да се утврдува според стручната подготовка, одговорноста во работата, умствените и физичките напори, специфичните услови во работата и работното искуство. Во оспорениот правилник не се утврдени мерила по секој од наведените основи, а во членот 9 е определено дека вредноста на работните места според утврдените основи од член 8 на правилникот се искажани во посебен табеларен преглед, кој е составен дел на правилникот. Со увид во табеларниот преглед Судов утврди дека аконтацијата на личниот доход на работниците е утврден во фиксен износ, односно ни во овој дел на оспорениот правилник не се утврдени мерила за распределба на личните доходи.

Покрај тоа, Судов во претходната постапка и на јавната расправа утврди дека во оспорениот правилник не се определени конкретни мерила за оценување на резултатите од трудот иако постојат начелни одредби за наградување според резултатите на трудот. Така, во членот 16 е предвидено дека квалитетот на извршување на работните задачи ќе се оценува според навременото, квалитетното и стручното вршење на услугите, личната хигиена, уредноста на работната облека и т.н., а во членот 17 е предвидено дека придонесот на работникот во работата се утврдува и зависно од зголемувањето на доходот на работната единица односно основната организација, продуктивноста на трудот и економичноста во работењето. Меѓутоа, конкретни инструменти за спроведување на овие одредби во оспорениот правилник не се утврдени.

5. Донесувањето на самоуправните општи акти на основната организација на здружениот труд со кои се утврдуваат основите и мерилата за распределба на средствата за лични доходи е неутуѓиво право на работниците кои тие го остваруваат со референдум. Тоа е предвидено во ставот 1 на член 23 од Уставот на СР Македонија според кој, работниците во основната организација на здруже-

ниот труд ги утврдуваат основите и мерилата за распоредување на доходот и основите и мерилата за распределба на средствата за лични доходи. Во членот 463 од Законот за здружениот труд е предвидено работниците во основната организација со референдум, покрај другото, да одлучуваат за основите и мерилата за распределба на средствата за лични доходи.

Согласно начелото на распределба според трудот утврдено во членот 22 од Уставот на СР Македонија и ставот 1 на член 126 од Законот за здружениот труд, на секој работник му припаѓа од доходот на основната организација на здружениот труд личен доход според резултатите од неговиот труд и неговиот личен придонес што со својот тековен и минат труд го дал во зголемувањето на доходот на основната организација. Во остварувањето на ова начело, работниците во основната организација на здружениот труд се должни да утврдат основи и мерила за распределба на средствата за лични доходи, со кои треба да се обезбеди личниот доход на работниците да се утврдуваат врз основа нивниот придонес во работата и во зависност од резултатите на трудот и работењето што ќе го оствари основната организација.

Со оглед на тоа што во претходната постапка и на јавната расправа Судов утврди дека оспорениот правилник е донесен со референдум, Судов оцени дека е неоснован предлогот на општествениот правобранител на самоуправањето во делот кој се однесува на законитоста на постапката за донесувањето на оспорениот правилник.

Во однос на одредбите од оспорениот правилник со кој се уредува системот на распределба на средствата за лични доходи, Судов оцени дека непостоењето на мерилата по утврдените основи, како и неразработениот систем на мерење на резултатите од трудот го прават оспорениот правилник несогласен со Уставот и спротивен со одредбите од Законот за здружениот труд за утврдување на придонесот на работникот во работата и резултатите од неговиот труд.

На основа изнесеното, Судов одлучи како во точката 1 на оваа одлука.

У. бр. 255/79
14 мај 1980 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Македонија,
Тога Николовски, с. р.

По извршеното срамнување со изворниот текст, утврдено е дека во текстот на Одлуката за определување на корисниците и износите на средствата за финансирање на целите на социјално-хуманитарните дејности и за развиток на физичката култура во 1980 година, објавена во „Службен весник на СРМ“ бр. 16/80 година, се поткраднала грешка поради што се дава

И С П Р А В К А

на Одлуката за определување на корисниците и износите на средствата за финансирање на целите на социјално-хуманитарните дејности и за развиток на физичката култура во 1980 година.

Во точка 1 под б, потточка 1 наместо бројката „2.433,300“, треба да стои бројката „2.443,300“.

Бр. 23-780/2
22 мај 1980 година
Скопје

ОД ИЗВРШНИОТ СОВЕТ НА СОБРАНИЕТО НА СР МАКЕДОНИЈА

ОПШТЕСТВЕНИ ДОГОВОРИ И САМОУПРАВНИ СПОГОДБИ

238.

Врз основа на член 139 од Уставот на СР Македонија, член 579 од Законот за здружениот труд и член 8 и 11 од Законот за вработувањето и осигурувањето во случај на невработеност, Собранието на Социјалистичка Република Македонија, Републичката конференција на ССРМ, Советот на Сојузот на синдикатите на Македонија, Републичката конференција на Сојузот на социјалистичката младина на Македонија, Стопанската комора на Македонија, Републичката заедница за вработување, Републичката СИЗ на образованието, Републичката заедница на здравството и здравственото осигурување, СИЗ на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија и Здружениот сојуз на Македонија, склучуваат

ОПШТЕСТВЕН ДОГОВОР

ЗА ОСНОВИТЕ НА САМОУПРАВНОТО УРЕДУВАЊЕ НА ОДНОСИТЕ И ДЕЈСТВУВАЊЕТО ВО ОБЛАСТА НА ВРАБОТУВАЊЕТО ВО СР МАКЕДОНИЈА

Член 1

За поуспешно остварување на политиката на вработувањето, за создавање услови за поцелосно остварување на правото на работа преку продуктивно вработување, како и за обезбедување рационално користење на трудот на активното население, учесниците на општествениот договор (договор), ги утврдуваат заедничките основи на самоуправното уредување и дејствувањето во областа на вработувањето и вработеноста.

Член 2

Учесниците ќе се залагаат, врз начелата на самоуправните социјалистички основи, да обезбедат единствено однесување на основните организации на здружениот труд и нивните асоцијации, месните заедници, општествено-политичките заедници, самоуправните интересни заедници, општествено-политичките организации и другите самоуправни организации и заедници (организации и заедници) во уредувањето и решавањето на прашањата од областа на вработувањето, а особено:

- развојната политика и вработувањето,
- плаќањето на вработувањето,
- пријавувањето и огласувањето на потребите од работници,
- евиденција на лицата кои бараат вработување,
- основите за утврдување критериуми за приоритет при вработувањето,
- вработувањето на млади стручни кадри-приправници,
- вработувањето на инвалидни лица,
- материјалната и социјалната сигурност на работниците за време на привремена невработеност,
- основните начела на взаемност и солидарност,
- подготвувањето на работниците за вработување,
- обезбедување на услови за поголема подвжност на работниците за вработување,
- обезбедување работа на работник во друга организација на здружен труд,
- вложување на парични средства на граѓаните заради нивно вработување.

Член 3

Учесниците ќе се залагаат, во рамките на своите уставни права, должности и одговорности, примената на заедничките основи и начела од договорот да се обезбеди со општествени планови и програми за развој, со прописи, општински општествени договори за вработување и други општествени договори и самоуправни спогодби.

1. РАЗВОЈНАТА ПОЛИТИКА И ВРАБОТУВАЊЕТО

Член 4

Учесниците ќе се залагаат:

— организациите и заедниците со своите планови и програми за работа и развој поуспешно да ги остваруваат уставните обврски за создавање на услови за вработување и за зголемување на продуктивната вработеност, во согласност со можностите и потребите од вработување,

— порационално да се користат производствените капацитети и фондовите на работното време, со воведување и на повеќе смени и работни турнуси во оние основни организации на здружениот труд каде што постојат објективни услови и можности за тоа,

— на основните организации на здружениот труд кои остваруваат висок доход како резултат на исклучителни подобности, да им се создаваат обврски овој доход во целост или делумно да се користи за развој на материјалната основа на здружениот труд на основната и на друга организација на здружен труд во која е остварен тој доход, односно за развој на материјалната основа на здружениот труд во општината и Републиката, заради овозможување на поголемо вработување.

Член 5

Учесниците преку носителите на инвестиционата и кредитната политика ќе настојуваат да се обезбеди:

— инвестиционите вложувања да се насочуваат и во оние дејности кои овозможуваат поголемо и попродуктивно активирање на населението, со ориентација средствата за работа да се доближат до изворите на работната сила и да се стимулираат и поддржуваат напорите на организациите за дисперзија на свои погони и производство,

— доследна и навремена реализација на инвестициите за изградба на нови објекти, за реконструкција, модернизација и интензификација на стопанството и порамномерен развој на производствените капацитети во одделни региони,

— услови за што поголемо ангажирање на работните луѓе за работа врз основа на личен труд и средства во сопственост на граѓаните, обезбедувајќи даночни олеснувања, економски и други мерки за поттикнување и стимулирање на овие дејности,

— поповолни услови за кредитирање и проширување на трудоинтензивните гранки и терцијарните дејности (бенифицирана камата, подолг рок за враќање на кредити и друго) како можност за поголемо работно ангажирање на населението и преку работа на СИЦ (домашни ракотворби и друго),

— насочување на техничко-технолошкиот развој и на структурните промени во производството, како основа за поголемо продуктивно вработување,

— организирано и постапно враќање на нашите работници од привремена работа во странство преку создавање на услови за нивно работно ангажирање во општественото стопанство, во индивидуалниот сектор на земјоделството и врз основа на личен труд и средства во сопственост на граѓаните (со користење и на штедните влогови и заштеди на работниците од привремена работа во странство),

— здружување на средства од организациите и заедниците и од работните луѓе за создавање услови за поголемо вработување,

— услови за привлекување и поголемо ангажирање на странски капитал и за развој на деловно-техничка соработка на организациите на здружениот труд со странски деловни партнери,

особено организациите од областа на градежништвото за изведување на градежни работи во странство, посебно во земјите во развој, како можност за зголемување на вработеноста.

Член 6

Учесниците ќе се залагаат во реализацијата на долгорочната програма за развој на земјоделството (зелен план), да го стимулираат процесот на развојот на кооперативните односи меѓу организациите на здружениот труд од земјоделството и прехранбената индустрија со индивидуалните земјоделски производители, имајќи ја предвид и општествената ориентација за поголемо производство на храна.

Во рамките на општите настојувања за подобрување на условите за работа и живеење на село, учесниците се обврзуваат, преку прописи и самоуправни спогодби, да се реши прашањето за учество на земјоделците кооперанти во самоуправувањето во организациите на здружениот труд, правото на инвалидско, пензиско осигурување, здравственото осигурување и други права од кооперантските односи.

Член 7

Учесниците ќе ги поддржуваат и прошируваат постојните мерки во изградбата на инфра и супраструктурата на село, преку создавање на услови за комплексно просторно и урбанистичко решавање и целосно обликување на покрупните селски населби, како услов за ублажување на невработеноста.

За поуспешна реализација на овие мерки учесниците ќе се ангажираат во општините да се изготват долгорочни и оперативни годишни програми.

Член 8

Со оглед на потребите и големото значење на станбеното и комуналното стопанство за работно активирање на работните луѓе, учесниците ќе се залагаат за интензивирање и стимулирање на станбената и комуналната изградба (станбени згради, водовод, канализација, паркиралишта, улична мрежа, и друго) и за урбанизација и изградба на рекреативни зони во подрачјата на градовите.

Член 9

Учесниците ќе ги поддржуваат и стимулираат иницијативите на месните заедници во утврдувањето и реализацијата на развојната политика и политиката на вработувањето, а посебно во утврдувањето на материјално-социјалниот статус на невработените.

Член 10

Учесниците ќе се залагаат, со примена на мерките и критериумите за вработување, утврдени во овој и во другите општествени договори и самоуправни спогодби, да се зголеми вработеноста на членовите на домаќинствата кои се жители на градовите и индустриските центри.

2. ПЛАНИРАЊЕ НА ВРАБОТУВАЊЕТО

Член 11

Тргнувајќи од уставните начела на самоуправното планирање, а со цел да се обезбедат оптимални услови за продуктивно вработување, учесниците ќе се залагаат плановите и програмите за работа и развој на организациите, заедниците и општествените планови на општините и Републиката да содржат и програми за развој на вработеноста и на кадрите со кои ќе се обезбедат услови за продуктивно работно ангажирање на расположливите работни потенцијали, за стабилно растење на вработеноста и за развојот на кадрите во согласност со потребите на општеството и интересите на поединците.

Член 12

Учесниците ќе се залагаат организацијата на здружениот труд, која ќе се определи за модернизација на производствениот процес, за преориентација на работењето или за други унапредувања што придонесуваат за поголема продуктивност на

трудот и за поголем успех на организацијата, едновременно со планот за модернизација, унапредување, односно преориентација на работењето, да го утврди и планот за преквалификација и вработување на работниците, ако поради овие промени во организацијата ќе престане потребата од нивната работа.

Планот за модернизација, унапредување или преориентација на работењето треба да се смета за нецелосен и учесниците ќе се залагаат да не се одобруваат средства за негова реализација, ако не содржи и план за преквалификација и вработување на работниците ако поради тоа престане потребата од нивната работа.

Член 13

Учесниците ќе се залагаат програмите за развој на организациите најмалку да го содржат следново:

- бројот, професионалната и квалификационата структура на потребните работници,

- динамиката на задоволувањето на потребите од кадри,

- начинот на подготвување и обезбедување на потребните работници,

- мерки за реализација на планот на вработувањето и развојот на кадрите,

- мерки за продуктивно вработување на внатрешните резерви на организациите на здружениот труд.

Учесниците се согласни да се обезбеди обврска, програмите од претходниот став, односно делот кој се однесува на вработеноста, да се доставуваат до заедниците за вработување.

Член 14

Учесниците ќе се залагаат во програмите што ги донесуваат заедниците за вработување во врска со вработувањето да се утврдат:

- бројот и структурата на лицата кои ќе бараат вработување, како и бројот и структурата на работниците кои се планираат да се вработат,

- мерките, начинот и средствата за подготвување на работниците за нивно успешно вработување,

- целите што треба да се постигнат во политиката на заштитата на работниците за време на привремената невработеност, како и средствата за остварување на тие цели,

- тековните и долгорочните задачи што треба заедниците сами или во соработка со други органи и организации да ги извршат заради решавање на одделни актуелни проблеми на вработувањето и да утврдат и предложат прашања што треба да се решат на друго ниво.

Учесниците се согласни во плановите за општествено-економски развој на организациите на здружен труд и на општествено-политичките заедници, како и во плановите за вработување на заедниците за вработување, да се утврдуваат посебни мерки за создавање услови за постепено враќање на работниците од странство и нивно вработување односно работно ангажирање во земјата.

Член 15

Републичката заедница за вработување, врз основа на програмите на заедниците за вработување, во својата програма ќе ги искажува потребите од ангажирање на работници од подрачјата на други општини во рамките на Републиката, односно од работници на привремена работа во странство, како и бројот на работниците кои можат да се вработат во подрачјата на други општини во Републиката, во другите републики и покраини.

Член 16

Учесниците ќе се залагаат мрежата, структурата и капацитетите на насоченото образование како и плановите и програмите на образованието, постојано да се усогласуваат со потребите за работници предвидени со плановите на општествено-економскиот развој.

Учесниците ќе се залагаат во општинските општествени договори за вработување да се пред-

види обврска на учесниците, а особено на организациите на здружениот труд и организациите за образование, спогодбено да утврдуваат мерки и активности заради усогласување на образованието со потребите од стручни кадри.

Самоуправните интересни заедници на образованието и нивните основни заедници и единици, заедниците за вработување и другите учесници во општествените договори треба да обезбедат поголемиот дел од младината да се школува за определена организација на здружениот труд. За таа цел тие ќе разработат соодветен договорен однос меѓу учениците и студентите и организациите на здружениот труд за чии потреби тие се школуваат, за системот на стипендирањето и кредитирањето, за изведувањето на праксата, за откривање и стимулирање на талентирани младинци и др.

Член 17

Репродукционите СИЗ на насоченото образование односно Републичката СИЗ на образованието, Републичката заедница за вработување, спогодбено ќе утврдуваат програма на заеднички активности за професионална ориентација на училишната младина и лицата кои бараат вработување и за таа цел ќе склучат самоуправни спогодби и со другите заинтересирани републички органи и организации.

Учесниците ќе се залагаат во општинските општествени договори за вработување да се предвиди обврска на заедниците за вработување и општинските СИЗ на образованието и нивните основни заедници и единици спогодбено да утврдуваат програми на заеднички активности за професионална ориентација на училишната младина, младината на село по завршувањето на основното образование и лицата кои бараат вработување, вклучувајќи ги во овие активности и други заинтересирани организации и органи во општината.

Член 18

Репродукционите СИЗ на образованието односно Републичката СИЗ на образованието во соработка со Републичката заедница за вработување, Стопанската комора на Македонија, Советот на Сојузот на синдикатите на Македонија и Републичката конференција на Сојузот на социјалистичката младина на Македонија, ќе се залагаат, пред се преку непосредна размена на трудот, бројот на учениците и студентите за упис во организациите на насоченото образование да биде сообразен со потребите на здружениот труд за стручни кадри од определени профили и занимања, водејќи сметка за суфицитарните и дефицитарните стручни кадри.

Член 19

За што побрз развиток на кадрите во согласност со општествените потреби, како и заради професионално посредување при вработувањето, професионална ориентација и образование, учесниците се согласни да обезбедат создавање на услови за систематско следење развојот на занимањата, за организирање на работа врз анализата на занимањата и за изработка на номенклатура и класификација на занимањата.

Член 20

Учесниците се согласни дека за успешно планирање на вработувањето се нужни соодветни проучувања и истражувања на населението, па за таа цел Извршниот совет, Стопанската комора на Македонија и Републичката заедница за вработување ќе обезбедат услови за проучување на развојот и структурата на вкупното, а посебно на работноспособното население и за неговото организирано насочување во согласност со потребите на стопанскиот и општествениот развиток.

3. ПРИЈАВУВАЊЕ И ОГЛАСУВАЊЕ НА ПОТРЕБИТЕ ОД РАБОТНИЦИ

Член 21

Учесниците ќе се залагаат:

— организациите и заедниците своите потреби од работници да ги пријавуваат до заедниците на вработувањето според единствени податоци, утврдени со прописите за евиденциите во областа на трудот,

— заедниците за вработување, во договор со организациите и заедниците, пријавените потреби од работници да ги огласуваат на начин достапен на сите невработени лица што ги исполнуваат условите по огласот односно конкурсот вклучувајќи ги и работниците на привремена работа во странство,

— работник на привремена работа во странство кој има поднесено пријава за посредување при вработувањето, ако ги исполнува условите предвидени со огласот односно конкурсот заедницата за вработување да го известува за да може да поднесе пријава. Известувањето треба да биде доставено до работникот во рок од 3 дена по добивањето на пријавата за потреба од работник,

— меѓусебните обврски на заедниците за вработување и организациите и заедниците во врска со пријавувањето и огласувањето на потребата од работници треба да се утврдат во општествените договори за подрачјето на општината и во самоуправните општи акти на организациите и заедниците со кое се уредуваат работните односи.

Член 22

Ако организацијата односно заедницата и заедницата за вработување оценат дека на конкурсот односно огласот нема да се јави доволен број кандидати, а во евиденцијата на лицата кои бараат вработување има невработени лица што ги исполнуваат условите, заедницата за вработување треба писмено да ги извести овие лица да се јават на огласот односно конкурсот и да поднесат пријава.

Доколку во евиденцијата на лицата кои бараат вработување нема невработени лица што ги исполнуваат условите по конкурсот односно, огласот, заедницата за вработување за тоа ја известува организацијата односно заедницата веднаш и најдоцна во рок од три дена и ѝ понудува помош заради обезбедување на пријавените потреби од работници од друго подрачје, или со оспособување или преквалификација кога се работи за барање на најмалку 10 работници од исто занимање.

Член 23

Учесниците ќе се залагаат во рамките на своите права и овластувања со закон да се уреди прашањето за засновање на работен однос во определени дејности без објавување на оглас, односно конкурс, со цел да се поттикне поголема подвижност на определени категории стручни кадри.

Член 24

Заедниците за вработување во согласност со организациите и заедниците од своето подрачје, пријавените потреби од работници кои не можат да се пополнат со соодветни работници во рок од 3 дена по добиената согласност од организациите и заедниците треба да ги пријават на Републичката заедница за вработување.

Републичката заедница, пријавените потреби од работници од претходниот став треба да ги огласува најдоцна во рок од 5 (пет) дена по приемот на пријавата односно барањето на заедницата за вработување и ќе преземе соодветни мерки за обезбедување на овие потреби со работници од подрачјето на други заедници за вработување.

Член 25

Кога на конкурсот, односно огласот пријава поднесат работници со висока или виша стручна подготовка вработени на работи и работни задачи за кои е предвидена пониска стручна подготовка

од онаа што ја имаат организацијата на здружен труд односно заедницата може да врши избор и од редот на овие кандидати, со примена на приоритетите за вработување утврдени со општинските општествени договори за вработување ако претходно се пријавиле во заедницата за вработување заради промена на работата.

Член 26

Врз основа на информациите за потребите од работници во организациите на здружениот труд од другите републики и покраини, Републичката заедница ќе презема навремени мерки за обезбедување на работници за тие организации според пријавените потреби, а во согласност со Самоуправната спогодба за основните начела, условите и постапката на меѓурепоубличкото и покраинското посредување при вработувањето.

Член 27

Заради обезбедување поцелосен преглед на движењето на работниците (вработување, престанок на работа), Републичката заедница за вработување и Републичката СИЗ на здравството и здравственото осигурување се обврзуваат да обезбедат усогласување на своите евиденции.

4. ЕВИДЕНЦИЈА НА ЛИЦАТА КОИ БАРААТ ВРАБОТУВАЊЕ

Член 28

Учесниците се согласни евиденцијата за лицата што бараат вработување да се води во заедниците за вработување по единствена методологија што ја утврдува Републичката заедница.

Податоците во евиденцијата за лицата кои бараат вработување се внесуваат врз основа на изјава на лицето кое бара вработување и врз основа на документи издадени од надлежни органи кои по службена должност водат евиденција.

Член 29

Учесниците се согласни во евиденцијата на лицата кои бараат вработување да се регистрира лице кое е способно за работа и не е помладо од 15 години.

Член 30

Учесниците се согласни дека лицата кои бараат вработување се должни секоја промена што е во врска со приоритетот за вработување да ѝ ја пријавуваат на заедницата за вработување во рок од 15 дена од настанувањето на промената.

Член 31

Учесниците се согласни, заедниците за вработување како невработени лица меѓу лицата кои бараат вработување да ги водат само оние лица кои ги исполнуваат условите од Општествениот договор за критериумите за обезбедување податоци за невработените лица.

5. ОСНОВИ ЗА УТВРДУВАЊЕ КРИТЕРИУМИ ЗА ПРИОРИТЕТ ПРИ ВРАБОТУВАЊЕТО

Член 32

Поради сè уште ограничените можности за работно активирање во општествениот сектор на сите лица што бараат вработување, учесниците ќе се залагаат да се утврдат критериумите за приоритет при вработувањето на невработените лица.

Член 33

Учесниците се согласни меѓу кандидатите што ги исполнуваат предвидените услови од организацијата односно заедницата и што се објавени во конкурсот или огласот за засновање на работен однос приоритетот при вработувањето на невработените лица да се засновува врз следните основни критериуми:

- а) материјалната состојба на семејството на невработеното лице;
- б) времетраењето на привремената невработеност во заедницата за вработување;
- в) времетраењето на живеењето во местото на вработувањето;
- г) посебните услови на невработеното лице.

Приоритетот при вработувањето треба да се изразува во бодови за секој критериум посебно и збирно.

Член 34

Материјалната состојба на семејството на невработеното лице се определува врз основа на:

1. Приходите од земјоделието, занаетчиските и други дејности остварени од невработеното лице и членовите на неговото семејство во претходната година;

2. Приходите остварени од членовите на неговото семејство од:

- работниот однос на неопределено време;
- привремената работа во странство;
- старосна, инвалидска и семејна пензија.

3. Останатите приходи на невработеното лице и членовите на неговото семејство на кои се плаќаат даноци и придонеси.

Приходите остварени од привремена работа во странство се утврдуваат според просекот на личниот доход на работник од исто или слично занимање во општината на која се наоѓа седиштето на заедницата за вработување.

Член 35

Под семејство на невработеното лице во смисла на овој договор се смета брачниот другар и децата без оглед на староста и другите лица кои живеат во заедница со невработеното лице, заедно стопанисуваат и ги трошат остварените приходи.

Децата кои засновале брачна заедница не се сметаат за членови на семејството во смисла на претходниот став, освен ако живеат на земјоделскиот имот на родителите.

Член 36

Како време на привремена невработеност треба да се смета:

- времето поминато во евиденција кај надлежната заедница за вработување;
- времето поминато во евиденција кај други заедници за вработување под услов во надлежната заедница за вработување да се пријавил во рок од 42 дена по промената на живеалиштето;
- времето на невработеноста регистрирано во надлежната странска служба за вработување под услов во заедницата за вработување да се пријави во рок од 42 дена по враќањето од странство.

Во време на привремена невработеност треба да се смета времето поминато како невработено лице во соодветно занимање и степен на стручна подготовка. По исклучок ако невработеното лице за време на привремената невработеност се здобило со повисок степен на стручно образование, како време на привремена невработеност се смета времето од денот на пријавувањето во заедницата за вработување ако претходно изборот на повисок степен на стручното образование е извршен спогодбено со заедницата за вработување.

Привремената работа во странство, работата во странство во рамките на меѓународна техника, просветно-културна и друга соработка и отслужувањето односно дослужувањето на воен рок, не се смета за прекин во чекањето за вработување, под услов лицето до настапувањето на овие состојби да било евидентирано како невработено лице во надлежната заедница за вработување и да се пријави во рок од 42 дена од престанокот на наведените состојби, но тоа време не се засметува во време на привремена невработеност;

— времето поминато во работен однос на определено време.

Член 37

Како посебни услови во смисла на член 33 од овој договор за приоритет при вработувањето треба да се утврдат, особено:

- престанокот на работниот однос поради престанок на организацијата на здружен труд;
- учество во НОБ;
- инвалидност и намалената работна способност (воени и мирновременски инвалиди, инвалиди

на трудот, ментално ретардирани лица и други инвалидизирани лица);

— лице кое има статус на повратник;

— лицата кои подолго работат како сезонски работници;

— член на семејство на паднат борец или жртва на фашистичкиот терор.

Член 38

Учесниците се согласни, при утврдувањето на приоритетот, врз основа на критериумите во општинските општествени договори за вработување, максимален број на бодови по основ на сите критериуми да добиваат:

— невработените лица чие траење на привремената невработеност е подолго од три години, а имаат најмалку средно образование односно средно образование за одредено занимање;

— еден член од семејството на невработеното лице со статус на повратник;

— невработено лице, член на потесното семејство на работник кој загинал или станал неспособен за работа, вршејќи ја својата должност во организацијата односно заедницата, а таа врши вработување;

— брачниот другар на функционер, припадник на органите за внатрешни работи и на ЈНА кој поради преместување по потреба на службата му престанал работниот однос.

Член 39

Податоците за утврдување на приоритетот при вработувањето ги прибира заедницата за вработување, врз основа на податоци за кои се води службена евиденција од надлежните органи.

При утврдувањето на бројот на бодовите заедницата за вработување соработува со организациите и заедниците, со месните заедници и други органи и организации заради пореално утврдување на стварната положба на невработеното лице.

Член 40

Учесниците се согласни дека заедницата за вработување треба, врз основа на документите за семејно-материјалната положба, времетраењето на привремената невработеност, времетраењето на живеењето во местото на вработувањето и посебните услови на невработеното лице да го утврдува бројот на бодовите за приоритет при вработувањето, за тоа на невработеното лице да му издава документ што ќе му служи при поднесувањето пријава по објавениот конкурс односно оглас.

Републичката заедница за вработување го утврдува начинот на издавањето на документот од претходниот став со кој невработеното лице го докажува бројот на бодовите за приоритет при вработувањето.

Член 41

Учесниците се согласни, организациите на здружен труд по истекот на рокот за поднесување пријави по огласот односно конкурсот, а врз основа на документот за бројот на бодовите на невработеното лице, да изготвуваат приоритетна ранг листа на пријавените кандидати од редот на невработените лица кои ги исполнуваат условите, утврдени во огласот односно конкурсот, со потребните податоци (име и презиме, број на бодовите, број на личниот картон на невработеното лице) и таа ранг листа да ја истакнува на својата огласна табла и да ја доставува на заедницата за вработување.

Учесниците ќе се залагаат организациите и заедниците како и другите надлежни органи да се придржуваат кон приоритетната ранг листа при донесувањето одлука за засновање на работниот однос.

Член 42

Врз основите за приоритетите при вработувањето од овој договор, во општинските договори треба да се утврдат и вреднуваат критериуми за приоритетите при вработувањето и мерки за материјална и општествена одговорност за неисполнување на преземените обврски.

Член 43

Учесниците ќе се залагаат невработеното лице кое од неоправдани причини ќе го одбие понуденото вработување или стручното оспособување од носно преквалификација заради вработување од заедницата за вработување, да го губи правото на приоритет при вработувањето во траење од една година при секое одбивање на понуденото вработување или стручно оспособување, односно преквалификација.

Член 44

Критериумите утврдени во општинските договори треба да се применуваат и при вработувањето на наши граѓани во странство, доколку ги исполнуваат условите од Општествениот договор за привремено вработување на југословенски граѓани во странство и за враќање на југословенски граѓани од работа во странство.

Член 45

Учесниците ќе се залагаат да обезбедат организациите и заедниците во своите општи акти, работните места да не ги условуваат со отслужен воен рок и пол (машки-женски), освен во случаите каде што е тоа пропишано во закон.

6. ВРАБОТУВАЊЕ НА МЛАДИ СТРУЧНИ КАДРИ-ПРИПРАВНИЦИ

Член 46

Учесниците ќе се залагаат со плановите за развој на организациите и заедниците да се обезбеди поголемо и побрзо вработување на младите школувани кадри и да се надмине постојната практика за секоја работа и работна задача да се бара работник со претходно работно искуство.

Член 47

Вработувањето на младите стручни кадри треба да претставува постојана обврска на работниците во организациите и заедниците, во согласност со програмите за развој, потребата од подобрување на квалификационата структура на работените, техничко-технолошките промени во производството и работењето, вкупниот број на работените и природниот одлив на стручните кадри од организациите и заедниците.

Член 48

Учесниците ќе се залагаат младите школувани кадри да се вработуваат и како приправници.

Организациите и заедниците на приправници треба да го вршат со цел лицата со завршено високо, вишо и средно образование, низ практична работа, да се здобијат со искуство за самостојно вршење на работите и работните задачи во рамките на својот степен на образование и насока, заради остварување на уставното право на работа.

Член 49

Заради побрзо и посоеветно вклучување на младите стручни кадри во здружениот труд, учесниците ќе се залагаат за доследна примена на Законот за приправници и Законот за работни односи, а посебно за спроведување на одредбите кои се однесуваат на престанокот на работниот однос поради исполнување условите за пензија, за ограничување на прекувремената работа и работата по основ на договор во организациите и заедниците.

7. ВРАБОТУВАЊЕ НА ИНВАЛИДНИ ЛИЦА

Член 50

Заради создавање услови за професионална рехабилитација и вработување на инвалидни лица, учесниците ќе се залагаат во општествените договори од областа на вработувањето во општините да се утврди:

— обврска на основните организации во самоуправните општи акти со кои се уредуваат работните односи, во зависност од вкупниот број на вработени, да се утврди соодветен процент за

вработување на инвалидни лица, да се утврдат работите, односно работните задачи за чие извршување може да се заснова работен однос со инвалидни лица;

— обврска на основните организации да вработуваат инвалидни лица по завршеното специјално школување, односно оспособување.

Член 51

Републичката СИЗ на образованието, Заедницата за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија, Републичката заедница за вработување и другите заинтересирани општествени субјекти создаваат услови и обезбедуваат средства за оспособување и вработување на инвалидните лица.

Учесниците ќе се залагаат во општествените договори од областа на вработувањето во општините да се предвиди склучување на самоуправните спогодби помеѓу соодветните учесници со кои ќе се уреди здружување на средства за работа и развој на организациите за професионална рехабилитација, стручно оспособување и вработување на инвалидни лица.

8. МАТЕРИЈАЛНАТА И СОЦИЈАЛНАТА СИГУРНОСТ НА РАБОТНИЦИТЕ ЗА ВРЕМЕ НА ПРИВРЕМЕНА НЕВРАБОТЕНОСТ

Член 52

Тргувајќи од уставното начело дека правата на работниците за време на привремената невработеност се уредуваат врз принципот на задолжително социјално осигурување и заемност и солидарност, учесниците се согласни и ќе настојуваат правата на работниците за време на привремената невработеност да се уредат врз следниве основи:

— врз принципот на заемност и солидарност и минатиот труд — право на паричен надоместок, со тоа што ова право на работниците не може да се условува со приходите на невработениот и членовите на неговото семејство додека трае исплатата по овој основ,

— врз принципот на заемност и солидарност — право на продолжен паричен надоместок, по истекот на времето за кое работникот остварувал примања врз основа на задолжителното социјално осигурување, со тоа што видовите на овој надоместок и поблиските услови за остварување на ова право треба да ги утврдуваат заедниците за вработување, односно Републичката заедница за вработување, во зависност од потребите на работникот и материјалните можности на заедницата.

Член 53

Со проширувањето на условите за остварување на правото на паричен надоместок за време на привремената невработеност, треба да се обезбеди еднаква социјална сигурност на работниците на територијата на Републиката, поради што учесниците се согласни и ќе настојуваат со прописи да се уреди:

— времето за користење на правото на паричниот надоместок да изнесува најмалку три месеци ако работникот има девет месеци непрекината работа, односно 12 месеци работа со прекин во последните осумнаесет месеци,

— најнискиот износ на паричниот надоместок да биде 75% од загарантираниот личен доход на подрачјето на општината каде што работникот го остварил правото на надоместок,

— на работникот кој има право на паричен надоместок може, под одредени услови утврдени со пропис, да му се исплати еднократен паричен надоместок, помош, кредит и слично, со тоа што овие средства наменски да се користат за работно активирање на работниците врз основа на личен труд, во туризмот, земјоделието, трудоинтензивните дејности и слично,

— корисникот на паричен надоместок да биде должен да прифати вработување надвор од местото на живеењето ако се исполнети пропишаните услови,

— исплатата на паричниот надоместок да може под определени услови, да престане, а пред се во случај ако работникот неоправдано го одбие понуденото вработување кое одговора на неговите стручни и други работни способности.

Член 54

Учесниците ќе се залагаат со прописи да се уреди времето на привремената невработеност, за кое работникот остварува право на паричен надоместок врз принципот за задолжително социјално осигурување, да се признава во пензиски стаж.

Член 55

Учесниците ќе се залагаат со прописи да се обезбеди право на здравствена заштита на сите невработени лица на кои по друг основ не им е обезбедена здравствена заштита.

Член 56

При остварувањето на правата за време на привремената невработеност, учесниците се на мислење дека треба да се поаѓа од следните принципи:

— работникот да го остварува правото за време на привремена невработеност во заедницата за вработување надлежна според местото на последното вработување, додека лицата кои се пријавиле заради вработување по завршување на школувањето според местото на живеење;

— работникот кој има право на паричен надоместок односно право на здравствено осигурување, и пензиско-инвалидско осигурување, а работел на подрачје на друга заедница за вработување, користењето на овие права може да го пренесе во заедницата за вработување, надлежна според местото на живеење, со тоа што заедницата за вработување, надлежна според местото на работењето, би била должна да ги рефундира исплатените износи на надоместокот наместо личен доход, односно соодветните придонеси.

Материјалните и другите обврски во случаите од претходниот став меѓу заедниците за вработување ги уредува Републичката заедница за вработување.

9. ОСНОВНИ НАЧЕЛА НА ВЗАЕМНОСТ И СОЛИДАРНОСТ

Член 57

Учесниците ќе се залагаат финансирањето на вработувањето и правата на работниците за време на привремената невработеност да се засноваат врз начелата на взаемност и солидарност.

Солидарноста во финансирањето на работите на вработувањето и правата на работниците за време на привремената невработеност, за чие остварување условите се утврдени со републички прописи, треба да се обезбеди во рамките на заедниците за вработување и Републичката заедница за вработување.

Средствата за солидарност во Републичката заедница би можеле да се користат под услови, мерила и критериуми што се утврдени со самоуправна спогодба што ја склучуваат заедниците за вработување.

Солидарноста во финансирањето на подготвувањето на невработените лица преку стручно оспособување или преквалификација треба да се обезбеди во рамките на заедниците за вработување, а на ниво на Републиката под услови утврдени со самоуправна спогодба меѓу заедниците за вработување.

Член 58

Средствата за финансирање на стручното оспособување и преквалификација на невработените лица треба да се обезбедуваат делумно од средствата на вработувањето (и тоа од средствата на заедниците од чии подрачја се невработените лица, од средствата на заедницата од чие подрачје е основната организација на здружениот труд за која невработените лица стручно се оспособуваат, односно преквалификуваат), а делумно од сред-

ствата на организациите и заедниците за чии потреби невработените лица стручно се оспособуваат и преквалификуваат.

Член 59

Заедниците за вработување треба да склучуваат договори со организациите и заедниците за програмирање, изведување и финансирање на стручното оспособување или преквалификација на невработените лица, како и за нивното вработување по завршното стручно оспособување и преквалификација.

Член 60

Учесниците ќе се залагаат со општествените договори за вработување да се обезбеди средствата што организациите на здружениот труд ги издвојуваат или врз начелата на заемност и солидарност ги здружуваат со други организации на здружен труд заради вработување на работниците на кои им престанала потребата од нивната работа да ги здружуваат и со заедниците за вработување и да се користат за стручно оспособување и преквалификација како и за вработување и стимулирање на основните организации на здружениот труд кои ги примаат работниците за кои престанала потребата од нивна работа.

10. ПОДГОТВУВАЊЕ НА РАБОТНИЦИТЕ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Член 61

За што поуспешно вработување на невработените лица, учесниците се согласни дека заедниците за вработување треба да организираат подготвување на овие работници, заради вработување преку стручно оспособување или преквалификација.

Учесниците ќе се залагаат да се обезбеди стручно оспособување или преквалификација на невработените лица, ако со договор е утврдена конкретната потреба од такви работници, односно ако е обезбедено нивно вработување по завршеното стручно оспособување или преквалификација.

Член 62

Организациите на здружениот труд, заедниците за вработување и другите организации и заедници кои непосредно го реализираат стручното оспособување или преквалификација на невработените лица, треба да изготвуваат конкретни планови и програми за стручно оспособување зависно од потребите на основните организации на здружениот труд за чии потреби се врши стручно оспособување или преквалификација.

11. ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА УСЛОВИ ЗА ПОГОЛЕМА ПОДВИЖНОСТ НА РАБОТНИЦИТЕ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Член 63

За да се обезбеди поголем степен на подвижност на работниците, учесниците ќе се залагаат за развивање систем на заеднички и селективни мерки (специфични за развиените и недоволно развиените подрачја) како што се: обезбедување на поволни услови за станување и исхрана, за лични доходи, за школување на децата, за обезбедување на парична помош поради вработување во друго место и преселување на семејството и друго.

Член 64

Учесниците сметаат дека за успешно развивање на внатрешните миграциони движења во рамките на Републиката и меѓу републиките и покраините е нужен развиен и современ систем на информирање за понудите и побарувањата на работна сила. За оваа цел Републиката заедница за вработување ќе преземе мерки за осовременување на евиденцијата и за развивање на системот на информирање, како за работниците во Републиката, така и за работниците на привремена работа во странство.

Член 65

Учесниците сметаат дека со прописи треба да се утврди обврска на основните организации на здружениот труд на работниците кои во нив стапуваат на работа, а не може да им се обезбеди дневен превоз до работа и назад, да им се обезбеди сместување и исхрана која одговара на утврдените стандарди од собранијата на општините.

Член 66

Кога Републиката заедница за вработување организира посредување, предимство имаат невработените лица од недоволно развиените подрачја на Републиката.

Неразвиените подрачја од претходниот став се подрачјата утврдени со Законот за недоволно развиените подрачја во СР Македонија.

12. ОБЕЗБЕДУВАЊЕ РАБОТА НА РАБОТНИК ВО ДРУГА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЗДРУЖЕН ТРУД

Член 67

Учесниците се согласни дека основните организации на здружениот труд треба да ги пријавуваат во заедниците за вработување работниците за чии работа ќе престане потребата во смисла на член 177 став 4 и 5 од Законот за здружениот труд на начин што ќе го утврди Републиката заедница за вработување.

Член 68

Учесниците ќе се залагаат заедниците за вработување да соработуваат со организациите и заедниците во случаевите кога треба да се реализира правото на работниците кога ќе престане потребата од работа во основната организација. Во овие случаи заедниците на вработувањето треба да им даваат стручна и друга помош на организациите и заедниците, а особено во врска со евентуалната потреба за стручно оспособување или преквалификација заради распоредување во друга основна организација на здружен труд и на други работи и работни задачи.

13. ВЛОЖУВАЊЕ НА ПАРИЧНИ СРЕДСТВА НА ГРАЃАНИТЕ ЗАРАДИ НИВНО ВРАБОТУВАЊЕ

Член 69

Учесниците се согласни дека, основните и другите организации на здружениот труд од областа на стопанството можат да собираат парични средства од граѓаните заради проширување на материјалната основа и на тој начин да ги прошируваат можностите за вработување односно да ги вработуваат лицата кои со вложување на сопствени средства создаваат можности за нивно вработување или со тоа се прошируваат можностите за вработување воопшто.

Член 70

Меѓусебните права, обврски и одговорности на организацијата која собира парични средства и граѓанинот што вложува средства заради вработување се уредуваат со договор во согласност со условите утврдени со закон, овој договор, општинските општествени договори за вработување и самоуправните општи акти на организацијата.

Член 71

Учесниците се согласни дека организации од членот 69 на овој договор можат да собираат парични средства од граѓаните заради проширување на постоечките или за изградба на нови капацитети со кои се обезбедува вработување на нови работници под следните услови:

1. Износот на паричните средства што ги вложува граѓанинот, по правило, да биде во висина на вредноста на основните и обртните средства на работното место, но не понизок од четири просечни чисти лични доходи на работниците во СР Македонија остварени во претходната година.

2. Со договор склучен помеѓу организацијата и граѓанинот се утврдува рокот на враќање на

паричните средства, каматната стапка и другите услови кои не можат да бидат понеповолни од условите под кои организацијата користи банкарски кредити за такви намени. При тоа рокот за враќање на таквите средства не може да биде покрус од 5 години од почетокот на редовното производство, а каматата не повисока од каматната стапка на штедните влогови на видување.

3. Во средствата за јавно информирање организацијата е должна да ги објави: височината на паричните средства што ги собира, рокот во кој се собираат средствата, височината на потребните средства за одделни работни места, рокот и начинот на уплатата на тие средства, височината на каматата на вложените средства, условите за нивното враќање, работите односно работните задачи што ќе ги вршат граѓаните кои вложуваат парични средства и условите за нивното извршување (стручната подготовка и други работни способности), рокот до кој граѓаните можат да засноваат работен однос со организацијата и др.

Член 72

Во општинските општествени договори за вработување, зависно од потребите и можностите, може да се утврди и повисок износ на средства што ги вложуваат граѓаните од минималниот износ утврден во член 71 точ. 1 на овој договор, како и поблиску да се утврди начинот на јавното информирање од страна на организацијата предвидено во член 71 точка 3 на овој договор.

Член 73

Граѓаните кои вложуваат парични средства во организацијата на здружениот труд заради вработување согласно на член 71 од овој договор засноваат работен однос во таа организација без објавување на оглас или конкурс и без примена на критериумите за приоритет при вработувањето утврдени во овој договор и во општинските општествени договори за вработување.

14. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 74

Невработените лица кои до стапување во сила на овој договор започнале да се школуваат со цел да се здобијат со повисок степен на образование се смета дека тоа е сторено спогодбено со заедницата за вработување.

Член 75

Учесниците ќе настојуваат да обезбедат прописите, општествените договори за вработување во општините и другите општи акти чие донесување произлегува од овој договор да се подготват и донесат во рок од шест месеци по објавувањето на овој договор.

Член 76

Учесниците ќе се залагаат одредбите од општинските општествени договори за вработување што се однесуваат на организациите и заедниците, да се вградат во нивните самоуправни општи акти.

Член 77

Учесниците се обврзуваат во рок од шест месеци по потпишувањето на договорот да изготват посебни програми за реализација на обврските што произлегуваат од одредбите на овој договор.

Член 78

Учесниците на овој договор формираат комисија за следење на неговото спроведување.

По еден член и еден заменик одредуваат учесниците на договорот.

Комисијата има свој деловник, по кој работи.

Административните и техничките работи на Комисијата ги врши стручната служба на Републичката заедница.

Член 79

Комисијата го следи спроведувањето на овој договор и за тоа еднаш годишно писмено ги известува учесниците заради преземање на соодветни мерки за реализација на обврските што произлегуваат од договорот.

Се овластува Комисијата да дава мислења во врска со спроведувањето на овој договор.

Член 80

Постапката за изменување и дополнување на договорот се покренува со писмено барање на секој учесник на договорот. Барањето се доставува до другите учесници и до заедничката комисија.

Член 81

Овој договор влегува во сила од денот на објавувањето во „Службен весник на СРМ“.

ПОТПИСНИЦИ:

За Собранието на СР Македонија,
Републички секретар за труд,
Андон Мојсов, с. р.

За Републичката конференција на ССРМ,
Член на Претседателството на Републичката конференција на ССРМ,
Благоја Становски, с. р.

За Советот на Сојузот на синдикатите на Македонија,

Член на Претседателството на Сојузот на синдикатите на Македонија,
д-р **Синиша Спасов**, с. р.

За Републичката конференција на Сојузот на социјалистичката младина на Македонија,
Секретар на Претседателството на РК на ССММ,

Владо Поповски, с. р.

За Стопанската комора на Македонија,
Член на Извршниот одбор на Собранието на Стопанската комора
дипл. инж. **Киро Роглев**, с. р.

За Републичката заедница за вработување
Претседател на Собранието на РЗВ,
Миливој Димитровски, с. р.

За Републичката СИЗ на образованието,
Љ. Копровски, с. р.

За Републичката заедница на здравството и здравственото осигурување,
За СИЗ на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија,

За Здружениот сојуз на Македонија
Директор на ЗЗ „Скопска Црна Гора“
Вељо Тодоровски, с. р.

СОДРЖИНА

253. Одлука за трансформирање на достасаните обврски на Рудниците и железарницата „Скопје“ — Скопје, по кредитите од средствата на Републиката за инвестиции во стопанството, во санационен кредит — — — — —	433
254. Наредба за уплатување на средствата на солидарноста — — — — —	433
255. Упатство за следење на примената на самоуправните спогодби за заедничките основи и мерила за распоредување на доходот и чистиот доход и распределбата на средствата за лични доходи — — —	433
256. Одлука на Уставниот суд на Македонија, У. бр. 105/79 од 10 мај 1980 година —	436
257. Одлука на Уставниот суд на Македонија, У. бр. 229/79 од 23 мај 1980 година —	438
258. Одлука на Уставниот суд на Македонија, У. бр. 255/79 од 14 мај 1980 година —	438
Исправка на Одлуката за определување на корисниците и износите на средствата за финансирање на целите на социјално-хуманитарните дејности и за развото на физичката култура во 1980 година — — — — —	439
Општествени договори и самоуправни спогодби	
238. Општествен договор за основите на самоуправното уредување на односите и дејствувањето во областа на вработувањето во СР Македонија — — — — —	440

Во издание на СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА СРМ излезе од печат

**З А К О Н
ЗА РАБОТНИТЕ ОДНОСИ
СО ОБЈАСНУВАЊА
И СУДСКА ПРАКТИКА
И СО ОБРАСЦИ**

— Второ изменето и дополнето издание —

Во ова второ изменето и дополнето издание на Збирката, првото е исцрпено, се дадени дополнителни објаснувања и упатства за примена на Законот за работните односи. Се проширени објаснувањата кон одделните членови и се поткрепени со ставовите на Уставниот суд на Македонија и на судовите на здружениот труд, се укажува и на другите ставови за одделни прашања. На тој начин несомнено се проширува значењето на објаснувањата и упатствата за примена на Законот.

Содржината на збирката е дополнета со Законот за приправниците на кој се дадени објаснувања, примери на одлуки и решенија во врска со приемот на приправници на работа и Упатството за пропишување на образецот на договорот за извршување на повремен или привремен работи (договор за дело) и образецот на договорот за работа, како прописи односно акти кои имаат непосредна врска со остварувањето на Законот за работните односи.

Збирката ја приготвил Новак Марковски, потсекретар во Републичкиот секретаријат за законодавство и организација, а рецензија и предговор проф. д-р Владимир Митков, републички секретар за законодавство и организација и Милан Хроват, член на Извршниот совет.

Цена 150 динари.

Во продажба имаме, во ограничен број примероци, од следните изданија:
УСТАВ НА СФРЈ и УСТАВ НА СРМ во една книга

— Второ издание — Цена 50 динари.

Кривичен Закон на СФР Југославија
Кривичен закон на СР Македонија
со експозе

— Второ издание — Цена 60 динари.

ЗАКОН ЗА ЗДРУЖЕНИОТ ТРУД

Цена 62 динари.

ЗБИРКА НА ПРОПИСИ ЗА НАСЛЕДУВАЊЕТО И ВОПРОЦЕСНАТА ПОСТАПКА

— со објаснувања и судска практика и со регистар на поимите —
Цена 95 динари.

ЗБИРКА НА ПРОПИСИ ОД ОБЛАСТА НА ДАНОЦИТЕ НА ГРАЃАНИТЕ

— со објаснувања — Цена 85 динари.

ЗАКОН ЗА СИСТЕМОТ НА ОПШТЕСТВЕНОТО ПЛАНИРАЊЕ И ЗА ОПШТЕСТВЕНИОТ ПЛАН НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Цена 43 динари.

ЗАКОН ЗА СРЕДНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ВОСПИТАНИЕ

Цена 46 динари.

ЗБИРКА НА ПРЕКРШОЦИ

— со објаснувања — Цена 120 динари.

ЗБИРКА НА ЗАКОНИ ОД СТАНБЕНАТА ОБЛАСТ

Цена 30 динари.

ЗБИРКА НА ПРОПИСИ ОД СЕМЕЈНОТО ПРАВО

со судска практика и со предметен регистар
— Второ дополнето издание — Цена 65 динари.

ОСНОВИ НА КОМУНАЛНИОТ СИСТЕМ И КОМУНАЛНАТА ПОЛИТИКА

Цена 200 динари.

УПРАВАТА ВО САМОУПРАВНИОТ СИСТЕМ

Цена 90 динари.

ЗБИРКА НА ОДЛУКИ НА ВРХОВНИОТ СУД НА МАКЕДОНИЈА

Цена 150 динари

ЗБИРКА НА ОДЛУКИ И РЕШЕНИЈА НА УСТАВНИОТ СУД НА МАКЕДОНИЈА

Цена 50 динари.

Порачки прима Службата за претплата на Службен весник на СРМ
— 91000 Скопје. По уплата на парите на жиро сметка 40100-603-12498
книгата веднаш се доставува заедно со сметка.